

Ірен Роздобудько

ЛІТЕРАТУРА

Все, що я хотіла сьогодні...

F FOLIO

Ирэн Роздобудько

Все, що я хотіла сьогодні...

предоставлено правообладателями

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=4572794

*Ирэн Роздобудько «Все, что я хотела сегодня...», серия «Графими»: Фолио; Харків; 2008
ISBN 978-966-03-4245-3*

Аннотация

Страх паралізує волю, бажання, прагнення. Саме через страх багато хто не наважується кинути ненависну роботу, чоловіка-деспота, висловити своє обурення хамові в метро. Перше питання; звідки цей страх береться? Швидше за все, від невпевненості в собі. Друге питання; як від нього позбавитися? Тільки за допомогою іншого страху, який набагато сильніше за колишній. Так власне і сталося з героїнею роману: довгий час вона терпіла тиранію від власного чоловіка. Але замислилася про те, щоб щось змінити лише тоді, коли дізналася, що смертельно хвора, і злякалася, що її останній день може стати таким же сумовитим і повним принижень, як і усі останні роки її життя.

Ірен Роздобудько

Все, що я хотіла сьогодні...

В мені немає нічого видатного. Нічого з того, через що на мене можна було б звернути увагу в натовпі. На цьому варто зауважити перед тим, як я розповім про цей день.

Моє ім'я нічого не скаже тому, хто потім шукатиме аналогів, скажімо, в мережі Інтернет. Хоча моїх тезок в цих анналах – безліч. Я – лише одна з них. Мене звуть Мирослава, Славка. Прізвище – Малько. Тобто – М. М.

І оце М. М. з'явилося на світ двадцять сім років тому, у двадцять два – вийшло заміж, оселилося в одному з районів столиці й почало функціонувати в житті, як тисячі або мільйони схожих на М. М. до тієї миті, як теплим осіннім днем вийшло на поріг обласної лікарні. Власне, це трапилося сьогодні...

8 годин 00 хвилин

...я вийшла на поріг обласної лікарні й поглянула в небо.

Воно було рівне і гладеньке, мов полотно, – без жодної хмаринки, і рваними клаптями лежало в калюжах, як штукатурка, що осипалася зі стелі.

Відверто кажучи, я ніколи не вживала таких метафор, і сама здивувалася тому, що подумала саме так. А ще подумала, що там, нагорі, за цією рівною білою стелею, є ще один поверх, на якому мешкають бешкетні малі янголи – вони танцюють, і з неба сиплеться блакитна штукатурка.

Потім я подумала, що сьогодні надто тепло як для початку осені – такої осені я не пам'ятаю за все своє життя. Так було хіба що в дитинстві, коли тепла осінь тривала до кінця жовтня і ми ходили по килиму жовтого листя, шукаючи найбільші – з рожевими судинами та коричневими перетинками, – і фантазували, що це – листи, які нам пишуть дерева. І читали їх, мов хіроманти долоню, вгадуючи свою долю за цими переплетіннями судин.

Я завжди бачила на таких листках свої незвичайні пригоди, мандри, далекі країни. Зберігала ці послання в книжках і дуже шкодувала, коли згодом вони розсипалися в моїх руках, перетворюючись на порох.

Потім я подумала, що... ця осінь... що ця осінь...

І не хотіла домірковувати до кінця, бо продовжувати цю думку було нестерпно.

Я витягла з кишені довідку, яку отримала у віконці реєстратури, і подумала, що Вадим (це мій чоловік) сварив би мене за таку недбалість: хіба можна ось так розвернутись і піти?! Треба було сісти в чергу і все з'ясувати. Але я ненавиджу сидіти в чергах. Тим більше коли маєш такий папірець, на якому все написано.

Певно, він розпитуватиме, чому я цього не зробила, як можна бути такою недбалою...

Я зітхнула і, тримаючи довідку в руці, мов білий прапорець своєї капітуляції, повернулася до холу лікарні.

Зранку там юрилося багато народу – і біля віконця реєстратури, і біля ліфтів.

Мені стало нудно. І взагалі, штовхатися в черзі на прийом до того, хто розчерком пера зіпсував мій настрій, здалося досить безглуздом.

Коли я здавала аналізи, мене добряче намучили, і повертатися до того кабінету не було ніякого бажання. Повертатися, сидати і з надією заглядати у вічі, бачити, як ворухатися губи лікарки, – і нічого при цьому не розуміти!

Тому я пішла довгим світло-зеленим коридором – просто так, аби йти. Назустріч мені – лікарі та медсестри: групами – з вранішньої «літучки» – чи поодиночки – із пластиковими контейнерами для пробірок. У пробірках коливалася густа, майже чорна кров... Певно, ось

така частина мене також зберігається в контейнері, стоїть тихо разом з іншими. Не тече, не рухається, а лише констатує стан мого організму. Назад ці два-три куби вже не повернути. Це вже не я. І водночас – це я. Моя законсервована інформація, мій таємний код.

Я колись вичитала дивовижний факт, щоправда, він стосувався іншої рідини – вина: коли на лозі визріває виноград, вино, зроблене з нього і заховане в погребі, починає «грати». Вичавлені, переброджені, заховані в пляшки часточки того, що було живою ягодою, ще зберігають пам'ять про те, як сонце щодня розпирало їхні боки і як вони наливалися життям. Вино на короткий час здатне відчувати себе частиною цілого живого винограду перед тим, як пляшки припадуть пилом часу або потраплять на чийсь стіл.

Моя пробірка, певно, так само нуртує зараз! Тому що я хвилювалась.

...Дійшовши до сходів, я нарешті помітила молоду лікарку, яка нічого не несла в руках і не дуже квапилася.

– Вибачте, будь ласка... – сказала я.

Лікарка (чи то була медсестра?) зупинилася. Вона була моєю ровесницею. З-під нахмареного ковпачка у неї виглядали світлі локони. Вона кинула швидкий погляд на мій білий плащ і кросівки – деякі жінки завжди мають оглянути одна одну перед тим, як вирішити, чи варто зупинитися.

– Я вас слухаю... – сказала вона.

Я помахала перед нею довідкою.

– Ви б не могли мені трохи допомогти? – почала я. – Це справа не моя, але дуже важлива... Це – довідка моєї близької подруги. Вона здавала аналізи і сьогодні попросила забрати результати...

– А чого вона сама не прийшла? – запитала дівчина, не кваплячись брати в мене з рук білий прапорець.

– Ну... Ми домовилися, що це зроблю я. Тобто я перша маю знати, що з нею, і потім переповісти своїми словами. Моя подруга дуже вразлива...

– То підіть до лікаря!

– Звісно... Але це має зробити вона.

– А чого ж ви хочете від мене? – Дівчина вже почала нервуватися.

– Я вас дуже прошу... Можливо, у вас є найближчі подруги і ви знаєте, як-то воно... Одне слово, ви могли б подивитися – ну, так, стороннім оком, і сказати, що це за?... Розумієте, я маю їй щось сказати...

– Гм-м... Давайте... – Вона взяла довідку і втупилась у неї.

Кілька хвилин ми мовчали, потім дівчина поглянула на мене.

– Погано... – сказала вона. – Дуже погано. Я вам не заздрю. Порадьте їй самій про все дізнатись і не лізьте в цю справу. Є лікар. Він знає, як про це говорити... Більшого сказати не можу. Не маю права.

– Але ви можете хоча б сказати – скільки їй залишилось?! Я маю це знати. Це дуже дорога для мене людина. Прошу!

Дівчина ще раз втупилась у довідку і зітхнула:

– Приблизно місяць. Можливо, пару тижнів... Гадаю, не допоможе навіть «хімія» – справа зайшла надто далеко... Співчую вашій подрузі... Вона молода?

– Молода... – відповіла я, подякувала і пішла геть.

Знову на вихід...

8 годин 15 хвилин

...знову на вихід...

На те шалене осіннє сонце із блакитними калюжами на землі.

Узагалі, я дуже люблю (ой, можливо, вже краще казати: любила?) пореготати.

Я могла реготати над будь-чим. Зокрема – над собою.

Гадаю, я так сама себе «засміяла», що, певно, через це і розвалюється моє життя із Вадимом. Щоправда, поки що він про це не здогадується – просто нічого, що стосується мене, не сприймає всерйоз. Я до цього звикла.

Намагаюся не турбувати його своїми фантазіями чи бажаннями. Знаю, що вони завжди розбиваються об скелю його розумних заперечень, логічних доказів, тонуть у хвилястих графіках, які він часом любить вимальовувати, аби довести мені мою цілковиту бездарність щодо реального життя.

Тому я зупинилася на порозі лікарні та думала, що зараз іти додому категорично не хочеться.

Треба все перетравити на самоті, поки зможу зайти до хати, весело розмахуючи цим білим прапорцем, і вимовити крізь регіт якусь фразу на кшталт: «Ну от, нарешті зовсім скоро ти зможеш цілком легально бігати до Ленки із третього під'їзду!»

Але поки я зможу вчинити саме так, треба подумати...

Подумати про те, що сьогодні надто яскраве сонце, надто спокуслива осінь і на мені – новий білий плащ, в якому досить спекотно.

Ні, не так.

Що за банальщина в таку врочисту мить?!

Я обережно поставила ногу в блакитну калюжу, ніби вже ступила на небо, – і поверхня задрижала під нею, вкрилася дрібним золотим тремтінням, мов я наступила на невідому живу субстанцію.

Цікаво, чи стану я такою субстанцією... після? Адже ми вчили закон колообігу в природі: ніщо не стає нічим, вода випаровується із землі, повертається на небо, стає хмарою, з хмари ллється дощ... Одне слово, у мудрої природи все до ладу.

Ну добре, я випаруюсь, піднімуся нагору, побачу, що там є – за блакитною стелею, де танцюють янголи, потім упаду дощем – можливо, ось у таку калюжу, – потім стану квіткою, травою чи деревом.

Непогана перспектива.

І навіть дуже добра. Але...

Але! Так, я поки що була такою собі М. М., яких багато в телефонних довідниках. Всі ці М. М. ходять до школи, до інститутів, виходять заміж, їздять на відпочинок до моря чи лісу, платять за квартиру, готують борщ чи вареники, збирають гроші на італійське взуття чи автомобіль, часом кокетують із незнайомцями, п'ють каву, балакають по телефону з подругами, просуються службовими сходами, клеять шпалери, нарощують нігті, роблять модні зачіски і таке інше. Потім вони плетуть светри і дивляться серіали, збирають фотоальбоми чи диски з фотографіями, на котрих зафіксоване все це – все, що називається їхнім життям. Але...

Але! Якщо припустити, що кожне М. М. (чи будь-яка інша аббревіатура) – жива істота, що рухається, дихає і щохвилино несподіваним, незбагненим чином може припинити своє існування, – чи справедливо те, що ми завжди вчиняємо так, як треба, і зрідка (навіть – ніколи!) – так, як нам хочеться?!

Звісно, є такі щасливці, що чхають на все і можуть пройтися вулицею на руках. Але їх мало. У більшості – це такі, як я. Аббревіатура.

І вони про це не думають – просто... *Їздять на відпочинок до моря чи лісу – платять за квартиру – готують борщ чи вареники – збирають гроші на італійське взуття чи автомобіль – кокетують із незнайомцями – п'ють каву – балакають по телефону з подругами...*

І таке інше.

Доки не трапляється ось така (чи подібна) халепа. І тоді ти думаєш про колообіг, про живий сік, що лише одну мить – перед тим як стати оцтом, а потім – алкоголем – рветься назовні з закоркованих пляшок...

– Дівчино, ви стоїте в калюжі... – почулося мені.

Я подякувала і трохи відступила.

Я розсердилася, що мені не дали додумати цю важливу думку.

Я боялася, що втрачу її прямо тут, у цій калюжі.

Адже я не звикла думати про такі речі. Дивно, але думка не зникла...

8 годин 20 хвилин

...не зникла...

Абревіатура! Я була аббревіатурою.

Звісно, на плиті, яку замовить Вадим, напишуть щось гарне. Але що насправді відбулося за ці двадцять сім?! Народилася – вчилася – працювала – одружилася...

Щоправда, багато реготала з себе.

І одного разу злетіла на парашуті над морем в Криму за 25 гривень.

Невже більше нічого не було? Лише стримані бажання. Причому – досить помірковані. Адже я не мріяла стати Мерлін Монро чи Жаком Івом Кусто!

Але навіть помірковані бажання я весь час стримувала, бо вважала себе добре вихованою, бо хотіла прожити гідне життя за класичною схемою «хорошої дівчинки», яка згодом стане гарною дружиною, правильною матусею і милою бабцею.

Слухайте, люди! Це ж знущання!

– Що ви сказали?

– Ой, вибачте... Це я так, сама із собою...

– Лікуватися треба...

– Так. Певно, що треба... – промимрила я якомусь дядькові й рушила з місця. Адже стояла у дворі лікарні ось уже з півгодини.

М-м-м... На чому ми зупинилися? Ага. Це ж знущання – ось така схема!

Вона має досить нормальний і привабливий вигляд, коли тобі нічого не загрожує. Коли твій час іще не вичерпано, а попереду, можливо, на тебе очікують зміни та пригоди, що ти їх бачиш уві сні або про них читаєш у книжках. А я?

Я поглянула на себе у віконец авто, повз яке проходила: чи не взялося моє обличчя патиною неминучості? Але на мене поглянуло трохи викривлене у склі, але досить привабливе – звичайною привабливістю звичайної молодої жінки – лице, обрамлене світлим волоссям, зібраним у високий «кінський хвіст».

На носі – окуляри.

Нудне обличчя!

Я – риба. В мені все нудно. Досі я жила в акваріумі. Так, так...

І що тепер?

Мене аж пересмикнуло від відкриття: тепер я можу дозволити собі абсолютно все! Тому що в мене немає часу. На здоровий глузд. На міркування. На виваженість.

А якщо це так...

8 годин 25 хвилин

...а якщо це так (я вже вийшла за браму лікарні та знову зупинилася, дивлячись на дорогу, що розходилася від брами на три боки) – мушу зробити щось таке... щось таке... На повну катушку!

Хоча б один раз.

Один і останній.

Від цієї думки мене знову пересмикнуло, а серце затріпотіло так, ніби у мене під плащем на грудях заворушився вкрадений білий голуб. Я аж притисла його рукою.

Переді мною, мов перед казковим лицарем, лежали три дороги. Перша вела до тролейбусної зупинки, звідки я й прийшла сюди годину тому. Друга була широкою алеєю, що десь далеко переходила в паркову лісосмугу. Третя заکیلцьовувалась майданчиком із кіосками і генделіками місцевого районного ринку.

Звісно, мені треба йти першою дорогою. І якомога швидше, адже тролейбус іще стояв на зупинці і я могла встигнути влізти в нього. Але я стояла і міркувала про те, чого в моєму житті бракувало – такого, що вимагало б негайного здійснення. От просто тут, не сходячи з місця.

Я майже фізично відчула, як нещасні молекули двох кубів моєї крові шалено завирували у пробірці – десь там, на третьому поверсі, в лабораторії лікарні, в якому-небудь глухому боксі для збереження аналізів. Ці два куби, яким випала доля засвідчити мій життєвий крах, були ще живі та кликали до бою!

Але що міг означати цей вираз – «на всю катушку»? Що?

В дитинстві – та навіть в юності – мені не дозволяли купувати у тіток на вулиці пиріжки з рисом. Це в нашій родині вважалося поганим тоном.

Пам'ятаю, як мені шалено кортіло зробити це хоч колись. Але я ніколи цього не робила, навіть тоді, коли батьки вже не стежили за моєю поведінкою і я мала власні гроші.

Але це табу лишилося на все життя. За ним потяглися й інші. Наприклад, спідниця має прикривати коліна – так хотіла бабуся. Не можна запізнюватися, не можна позіхати, не можна їсти руками, не можна цілуватися з хлопцем у перший вечір знайомства, не можна голосно реготати, не можна випивати (хіба що трохи і лише доброго червоного вина), не можна палити... Це перше, що спало на думку.

Таких «не можна» було не менше сотні. В принципі, я була з усім цим цілком згодна. Бо все це було *правильно*. Неправильним був лише цей клаптик паперу, який мені видали в лікарні.

А якщо це так, то... то на біса мені ця правильність?

Що вона дала мені? Що я маю з того, чим би могла пишатися?

Або ні, не так: що вона дала мені такого, про що я можу згадати із задоволенням – *особистим* задоволенням?

Чи здійснила я хоча б одну зі своїх мрій? Ой, подумала я, а чи були вони в мене взагалі?

Ну от, я все своє свідоме життя мріяла про... лінзи. Уявіть собі: про звичайні лінзи, аби не ходити в окулярах, через які в школі, в початкових класах, мене дражнили.

Коли я сказала про це Вадику, він засміявся: мовляв, це зайві витрати і купа незручностей. І взагалі, «кому ти хочеш сподобатись?!»

Тепер мені ці лінзи дійсно ні до чого...

Тобто навіть якщо я зараз куплю їх і поставлю – чи буде це тим, що називається «на всю катушку»?

Господи, як же смішно!

Останнє прохання засудженого до страти: з'їсти біфштекс і випити кави!

Я поглянула вперед, шукаючи якоїсь підказки.

8 годин 40 хвилин

...поглянула вперед...

Там, під велетенською парасолею, розташувався генделік.

Він уже працював.

Десяток пластмасових столиків і таких самих крісел... За деякими вже сиділи відвідувачі. Буфетниця ходила поміж них і протирала подряпані поверхні брудною ганчіркою.

Такі місця я завжди обходжу десятою дорогою, з презирством кидаючи погляд на завсідників. Коли моїй племінниці виповнилося три роки, гуляючи із нею, я завжди показувала на все це пальцем і промовляла: «Бачиш: дядечки палять і п'ють. Це погано...»

Колись так само моя мати тицяла пальцем в студентів, що їли на вулиці пиріжки з рисом: «Їсти на вулиці – негарно і шкідливо для шлунка!»

Я ніколи не сиділа в таких генделиках і ніколи не палила, подумала я. А якщо саме це і є «на всю котушку»? Зробити те, чого ніколи не робив? І почати з будь-чого, з найменшого – може, далі само піде?

Скрутити в собі всі табу, всі заборони і викинути геть. Це найшвидше, що я могла б зробити саме зараз – просто тут, за брамою лікарні, на роздоріжжі, посеред чудового осіннього ранку.

Інших варіантів я поки що не бачила.

Я зважилась і попрямувала вперед, до генделика під парасолькою.

Буфетниця вже зайшла досередини ятки і причаїлася, мов павучиха. На склі перед віконцем висів перелік її послуг: кава «єспрессо», «кава-мокко», «капучино», гарячі бутерброди і таке інше. Все це, звісно, в пластиковому посуді. Жінка з неабияким подивом оглянула мене. Певно, я не входила в число її постійних відвідувачів.

– Еспрессо... – сказала я. – І... і пачку... м-м-м... «Кемел» та запальничку.

Останні слова ледь виповзли з моїх вуст.

Стоячи біля ятки в очікуванні замовленого, почула, як хлопці за дальнім столиком щось сказали про мій білий плащ...

Буфетниця висунула з вікна руку зі склянкою – в ній коливалась прозора коричнювата рідина – і кинула на прилавок пачку сигарет і запальничку.

– Дякую.

Я взяла свій скарб – власне, таке я вперше тримала в руках! – і попрямувала до столу із сірими напівкруглими візерунками, що залишилися від брудної ганчірки.

Сіла.

Поклала ногу на ногу... («Вульгарна поза!» – колись сказав Вадим.)

Я б не хотіла, аби про мене подумали, що я вже зовсім «синя панчоха» чи народилася в позаминулому сторіччі, але в мені завжди жили слухняність і страх.

Я чесно боролася з цим! І часто мала такий вигляд, як усі.

Одного разу навіть завела зошит, до якого старанно записувала лайки та їхнє значення, що ними так вправно оперували мої шкільні подруги – і мали при цьому шалений успіх! Носила короткі спідниці, прогулювала уроки...

Але, чорт забирай, слухняність і страх (не виправдали сподівань) жили в мені, як занози.

...Я подумала, що зробити найперше: ковтнути з огидного пластику чи підпалити сигарету? Вирішила зробити ковток.

Смак виявився ніяким...

8 годин 45 хвилин

...смак виявився ніяким.

Зовсім ніяким.

Я подумала, що відтепер смак усього, що належить з'їсти чи випити за ці два тижні – навіть якщо це буде моє улюблене тістечко-безе з вишенькою посередині, – буде таким

самим, іншим, тобто – ніяким. І такими самими – ніякими! – стануть інші почуття чи поняття: гнів, страх, любов, розпач, цікавість, сміх... Усе втратить сенс.

Я знову подумала про те, що тепер мені можна все! І мені закортіло розреготатися. Це ж треба! Яка іронія долі. Тепер, коли нічого вже не потрібно, – можна все!

Саме тепер, коли я зрозуміла, що, власне, в моєму житті багато чого не було. Ну, от хоча б – сигарет.

Я покрутила жовту пачку із намальованим на ній верблюдом (ох... верблюдів я теж ніколи не бачила, хоча ми ось уже другий рік збираємося відвідати Єгипет) – і на мить відчула цікавість до чогось незвіданого.

Але вона швидко минулася. Я клацнула запальничкою. З неї вистрибнув хисткий блакитний вогник і весело заколивався перед очима. («Ну-ну...» – почула я голос Вадима і навіть озирнулася...)

Я ніколи не скакала на коні.

Ніколи не спускалася під воду.

Не ходила в гори.

Не була в Парижі.

Власне, взагалі ніде не була...

Звісно, про це вже не може бути й мови. Але ж має бути щось іще, більш реальне, ніж ця пачка цигарок?

Я закашлялась.

Халепа! Хлопці за столиком засміялися. Певно, вони сміялися з якогось свого жарту, але мені здалося, що вони глузували з мене.

Ну й дурепа, подумала я: нога на ногу, кава з пластикового стаканчика й цигарка – і я вже вважаю себе найбільшою грішницею. Майже героїнею: мовляв, отримую від життя «на всю котушку»! Ні, це, напевно, не входить у таке поняття.

У мене нічого не вийде, подумала я. Можу, звісно, замовити в такий же стакан гидотної дешевої горілки. А потім усе одно доведеться плентатися на тролейбусну зупинку...

Відчула, як у мені починає визрівати злість. Небо було надто яскравим, зелень – надто зеленою. Все надто живе. І все різало око.

Ну от, я порушила табу, отримала задоволення: посиділа в запльованому генделику, викурила пів смердючої сигарети, встромила носа в нудотний пластик із коричневою рідиною під назвою «єспрессо».

Це – все!

Інші тисячі варіантів нехай лишаються невикористаними.

Разом із Парижем і єгипетськими верблюдами. Треба йти додому, зателефонувати на роботу, попередити, що сьогодні не прийду, замочити прання і поговорити з Вадимом про те, що...

8 годин 50 хвилин

...про те, що...

– Сумуєш?

– Що?...

Звідки він узявся? Хлопець у картатій сорочці навипуск стояв перед моїм столиком, тримаючись за спинку стільця рукою в обрізаній до пальців шкіряній рукавичці.

– Нічо... – сказав він. – Тут вільно?

Я відразу ж хотіла встати і піти.

Адже ніколи не розмовляю з незнайомцями.

Точніше – з ось такими нахабними молодиками, від яких можна чекати чого завгодно. Я була певна, що він – з тої компанії, що сиділа за столиком зліва і спостерігала за мною. Відрядили його сюди. Але навіщо? Просити грошей? Чи, може, вони сприйняли мене за яку-не-будь?...

Я вже хотіла задерти носа, дати відсіч і якнайшвидше втекти на свою зупинку, до всього звичного, рідного і зрозумілого. Тобто заховати ніс у куленепробивний панцир.

Ще день тому я б так і зробила...

– Вільно, – сказала я. – А ти чому пішов від своїх? Нудно?

– Ні, – відповів він. – Просто я за тобою спостерігав...

– І що? – Я поправила окуляри і щільніше затягнула під гумкою «кінський хвіст», розділивши його навпіл і смикнувши в різні боки.

– І подумав, що я тебе десь бачив. Ти в кіно не знімаєшся?

– А в тебе немає дотепнішого способу знайомства? Ні. Не знімаюсь.

– А що я такого сказав? Ти схожа на одну тьолку... Забув, як кіно називається... Щось про школу... Так там була така сама білявка в окулярах. З хвостом.

– Між іншим, я закінчила школу сто років тому. А тепер працюю. І думаю: ви тут зранку байдики б'єте – мабуть, веселе життя?

– А в тебе, мабуть, нудне?

– Слухай, я вже збиралася йти...

– Куди?

– Не знаю. Просто йти звідси.

– Тобто тобі байдуже куди?

Я замислилася лише на мить...

– Так...

– А як тебе звати?

Мені давно подобалося коротке і дивне ім'я – Ія.

– Ія... – сказала я.

– Як? І-я? Що це за ім'я?

– Нормальне ім'я. Була... вірніше, є така актриса – Ія Савіна. Вона ще в «Дамі з собачкою» грала – в старому кіно. Не бачив?

– Я бачив «Гараж». Знаю таку.

– Ну от. Я теж – Ія.

– Класно. А я – Сюр.

– Що за дурня?

– Сюр. Так мене звуть. Це – перші літери мого імені та прізвища. По-моєму, нормально. А там, – він кивнув у бік хлопців, – Саньок, Бляха, Рудий та Марек. Ми тут завжди пиво п'ємо.

– А що потім?

– О! Потім – різне. Часом усі розходяться. Купа справ! У Санька – родина. Малим близнюкам по два роки – треба працювати. Вони вже зараз жеруть по три тарілки макаронів. Саньок у нас на транспорті працює...

– Контролером?

– Майже... Бляха та Рудий у нас грамотні. Вчать. У Марек хата – закачаєшся. Бляха щойно з Узбекистану повернувся. Відмічаємо.

– А ти?

– А я... ось тут із тобою балакаю.

– Навіщо?

– По-перше, ми тебе тут ніколи не бачили.

– А що, це якесь особливе місце?

– А ти не знаєш?

– Знаю, – чомусь сказала я.

Сьогодні в мене був особливий день – чому б мені, як Алісі з Дивокраю, не опинитися в особливому місці? Я посміхнулася самій собі. Він сприйняв мою посмішку по-своєму.

– Ти вмієш робити якусь жрачку? – запитав він.

– Яку саме?

– Ну, хоча б яєчню?

– Нема питань!

– Тоді пішли!

– Куди?

– Куди-куди. До Марека. Я ж сказав – ми зараз туди йдемо відмічати повернення. Зробиш нам жрачку. Підеш?

Ну от. Тепер можна встати і розпрощатися, подумала я. Заведуть – згвалтують і вб'ють. «Хата» – це, певно, «хаза», «малина».

– Та ти не бійся, – сказав Сюр, побачивши що я трохи знітилася. – Не будь такою нудною. Ми ж – свої!

Оце так. Виявляється, у мене з'явилися «свої».

8 годин 55 хвилин

...свої?...

Я не багата на друзів. А якщо відверто – зовсім їх не маю.

Була подруга в школі, з якою нас об'єднувало одне – огида до власної зовнішності! Саме так. На цьому ми і зійшлися. Хоча раніше сиділи в різних кінцях класу.

Просто одного разу на фізкультурі в роздягальні вона поглянула на мене і зітхнула: «У тебе такі гарні ноги... Мені б такі...»

Це мене вразило настільки, що я залякла. По-перше, які там ноги, прости господи: у мене 39-й розмір і середній палець довший за великий. По-друге, я ще ніколи не чула, щоб одна особа жіночої статі хвалила іншу та ще й мріяла мати таку саму частину її тіла. Звісно, якщо не йшлося про яку-небудь гіпотетичну Дженніфер Лопес!

Адже в шістнадцять усі просто готові повіситися від власної недосконалості – але при цьому ніколи не зізнаються, та ще й вголос (!), в тому, що хтось кращий за них. Проте я звернула увагу (звісно, привселюдно), що я б не відмовилася від її волосся – чорного, лискучого і прямого, мов у ляльки.

Вона, звісно, сказала, що так само ненавидить його, як я – середній палець своєї ноги.

Ось на цьому ми й порозумілися і ще зо два роки до закінчення школи присвятили тому, що ходили одна до одної в гості та годинами стояли перед люстром, ненавидячи все своє і розхвалюючи принади іншої. Потім вона вступила до інституту – десь у Пітері, лишила мені номер телефону, яким я ніколи не скористалась. Потім я вчилась.

А потім з'явився Вадим.

І мені стало не до подруг...

8 годин 56 хвилин

...не до подруг...

Тому це слово «свої» пролунало для мене незвично і приємно, немов у мене дійсно могли бути свої – в цьому місці, в засміченому генделику біля лісосмуги.

Раптом мене пройняла думка: чом би й ні? Хіба ми знаємо, де вони, ці «свої», і чому вони обов'язково мають сидіти в дорогих ресторанах і пити «Совіньйон» із кришталевих

келиків?! Цікаво, хто визначає де мені краще: там чи тут? Ніхто! Відтепер – ніхто, крім мене самої.

– Ти чого смієшся? – запитав Сюр.

Я хитнула головою – «все нормально!» – і заклацала запальничкою...

Певно, я з тих, кого називають «чистоплюї», – стерильна і порожня.

Як білий папір, на якому нічого не написано, крім двох літер – «М. М.». Та ще – я впевнена! – мої літери виписані каліграфічним відмінницьким почерком.

– То як? Підеш? – знову перепитав Сюр.

– Авжеж! – сказала я і припала від вогника сигарету... з іншого кінця – там, де був фільтр. Він засмердів. Сюр засміявся. Я також.

Авжеж, піду, якщо я вирішила прожити цей день так, ніби у мене в кишені не лежала та довідка.

Точніше – саме через те, що вона там лежала...

– Тоді ходім за наш столик.

Він галантно простягнув мені руку. Я розчавила в собі жах перед незнайомою чоловічою компанією – він тривав усього одну секунду: «згвалтують і вб'ють!» – і підвелась.

Я була Ія.

А Ія могла бути будь-якою. Якою завгодно!

Сміливою.

Розпусною.

Загадковою.

Легковажною.

До того ж жоден із цих хлопців не був схожий на Вадима.

Адже Вадим – то іронічна стриманість, охайність, виваженість, трохи накоплені губи. Я завжди боялася розчарувати його ось такою поведінкою.

Але підозрювала, що якби я була не я – інша, не знайома йому жінка, – він не був би проти її легковажності й цієї посмішки, яка час від часу з'являлась у мене на вустах невідомо звідки. Може, я підгледіла її в якомусь кінофільмі...

...Саньок увесь час віртуозно крутив між пальцями зубочистку, Рудий дійсно був рудим, із метушливими невпевненими рухами – певно, його зацькували в дитинстві кольором волосся, Бляха повторював своє прізвисько через кожне слово і тим цілком виправдовував його. Марек мовчав і дивився на мене чорними очима.

Я не можу витримувати таких поглядів.

І тому я шукала розради в балакучому і привітному Сюрі.

Він збігав до віконця і приніс пляшку портвейну.

Я не п'ю...

Точніше, не пила такого вина ніколи.

Я не люблю солодких вин.

Але Ія залюбки вжарила півсклянки...

І все стало легко і просто. І закортіло сміятися. Просто голосно сміятися, випустити з-під тугої гумки «кінський хвіст» (що я і зробила), розстебнути плащ і поглянути просто у вічі Мареку й не злякатися того, що вони такі непроникні, мов камінь агат.

– Ну що – ходімо? – спитав він.

Я (Ія!) ледь звелася зі стільця. Сюр подав мені руку, і я вчепилася в неї.

Буфетниця виглядала з вікна, мов пампушка з печі, і груди її, що лежали на прилавку, теж були як пампушки...

Не знаю, скільки ми йшли, – я трималася за Сюра і дивилась, як під ногами тече земляна стежка, потім – асфальт, потім – бруківка і знову – земляна стежка.

Тільки відчувала запах лісу.

На стежці сиділа велика ворона із горішком у кумедно розкритому дзьобі.

– Ти бачила коли-небудь, як ворони луцять горішки? – несподівано запитав Марек.

– Ні...

– Ворони – мудрі, – сказав він. – Тут їх повно, і я за ними спостерігаю. Вони підкладають горіх на шосе і чекають, поки по ньому проїде машина й розлущить його.

Я ніколи не спостерігала за воронами і тому здивувалася.

Тоді Марек нахилився і сказав вороні:

– Дай горішок!

Вона злякалася, впустила свою здобич і відскочила.

– Чекайте-но, – хитро сказав Марек. Підібрав горіх і розколов його своїм чоботом. – Тепер відійдімо!

Ми завмерли і зробили кілька кроків назад. А я подумала, що в цю мить немає нічого важливішого за цей дослід. Ніби всі ниточки, котрі обплутували мене, зійшлися в тій точці, де лежав цей маленький розколотий горіх.

Невдовзі з'явилася та сама ворона. Оглядаючись і смішно шкутильгаючи, вона попрямувала до нього, швидко склювала ядро і вмить зникла.

– От бачите, – задоволено сказав Марек. – Ворони – наймудріші істоти на землі! Вони живуть довше за людей. Я б хотів бути вороною...

Не знаю чому (може, через випите вино), але мені закортіло плакати. Я ніколи не спостерігала за природою зблизька, хоча завжди дивувалася тому, як дивно і гармонійно вона влаштована. А головне – ким?

І чому в світі звірів немає сліз, крику і гвалту через будь-яку дрібницю?

Пінгвіни долають тисячі кілометрів снігової пустелі, аби цілих чотири місяці без їжі й води стояти на крижаному вітрі й тримати в ногах яйце, в якому визріває нове життя. Риба, втрачаючи луску на гострому камінні, шкребеться проти течії мілкими протоками, де її забивають палицями чи просто вихоплюють з води і розтинають черевом з ікрою, – але вона все одно щороку повторює цей складний шлях. Навіть інфузорії, не ремствуючи, проживають свій неவிбагливий цикл із власними незбагненними трагедіями. І... ніколи не нарікають... Бо їхній бог – природа. Вона безмовна. В неї не можна нічого просити. Вона сама зберігає в собі гармонію й рівновагу, як посудини, що сполучаються між собою, і знає час і завдання кожної живої істоти. Чому ж тоді?...

...під ногами я побачила сходинку під'їзду.

9 годин 15 хвилин

...сходинку під'їзду...

Хтось розчинив переді мною рипучі двері. Запахло сирістю. М'яко заколихався ліфт.

Квартира була простора і, на диво, чиста, хоча я чекала побачити щось набагато гірше, як у кінострічках, – небезпечне лігво чи кубло із вицвілими прокуреними фіранками.

Я взагалі не люблю бувати в чужих помешканнях, почуваюсь там незатишно. Особливо коли запрошують малознайомі люди – колеги Вадима, наприклад. Ніколи не знаю, що мені робити в чужих помешканнях. Зазвичай Вадим потім розповідає мені, які там були меблі і який гарний краєвид відкривався з балкона.

– Проходь, – сказав Марек. – Туалет – там, кухня – ось...

Хлопці розбрелися по кімнатах. Десь там залунала музика. Сюр провів мене на кухню.

– Давай, роби яечню, а я поки наріжу ковбаси... – сказав він.

На гарячу пательню я вилила десяток яєць. Вони зашкварчали і рівненько вляглись одне біля одного, мов десять сонць в озері з білих хмар. Дуже мальовничо вийшло.

Коли ми з Сюром занесли їжу до кімнати – там на столі вже стояли батареї з пляшок. Лунала музика. Багатодітний Саньок спав на дивані, решта радісно загули і почали хапати яєчню – просто зчищати, хто скільки встиг, на свої тарілки. Зовсім неінтелігентно.

Марек налив мені вина:

– Пий, мала, їж, у нас іще купа справ...

Звісно, подумала я.

А ще подумала: цікаво, як усе почнеться? Тобто... ну... навіщо вони привели мене сюди.

Я не сказала, що більше не можу, – і випила.

А потім, майже відразу, побігла до туалету – я ж зранку нічого не їла!

Коли повернулась, атмосфера була розслабленою. Дивно – я ще ніколи не бачила, щоб люди ось так проводили час. Вони навіть ні про що не говорили, так, ліниво про щось перемовлялися...

Сюр хитро поглядав на мене. Потім, кивнувши на сплячого Санька, раптом сказав:

– Відпочиває перед роботою. Щоб руки не тремтіли...

– Він – водій чи контролер? – запитала я.

– Саньок – найкращий транспортний «щипач»...

– Хто?

– Не знаєш? – здавалося, він був дуже задоволений моїм невіглаством. – «Щипач», кишеньковий злодій. Так виріже гаманець, що не відчужеш!

Певно, він чекав, що я роззявлю рота або злякаюсь.

– А ти ж тоді хто? – запитала я.

– Ніхто. Ми просто разом – зі школи.

– Він – крадій? – Я з огидою поглянула на Санька.

Колись у мене вирізали гаманець. Тоді я навіть написала листа до газети із пропозицією саджати крадіїв у клітки, які стояли б прямо на зупинках, – щоб усі бачили і плювали. Така була новаторська пропозиція. Мій лист навіть надрукували в розділі «Громадянська позиція». Я ненавиджу злодіїв.

А тепер, коли світ для мене перевернувся і зменшився, – ось дивлюсь, як він спить, роззявивши рота, з якого тече довгою ниткою слина.

– Навіщо він це робить? – запитала я.

– А що йому ще робити? Саньок – із пролів, батьки, як водиться, алкаші, завжди його лупцювали до нестями... Мізки всі повідбивали. Працювати на заводі за копійки він не хоче. Дітей настругав...

– Із кого він? – перепитала я.

– Із «пролів»! Орвела читала – «1984»?

Ого, та він читав Орвела, подумала я.

– Там є така формація – найнижча каста – «проли», – продовжував Сюр, – ними легко керувати. Вони ні про що не думають, окрім жрачки, сексу та видовищ.

– І ти це кажеш про свого друга?

– Ну то й що? – здивувався Сюр. – Важливо, щоб кожен знав своє місце в житті й не випендюрався.

– А якщо завтра він пограбує твою матусю?...

– Не пограбує. Він її знає. І тебе тепер не пограбує, – спокійно сказав він.

– А якщо його впіймають?

– А він уже сидів. Двічі! – так само спокійно повідомив Сюр.

– Не лякай дівчинку, – сказав Марек. – І годі теревенити.

– Точно, бляха, втрачаємо, бляха, час... – сказав Бляха.

Я гадала, що зараз настане те, заради чого вони мене запросили.

Марек підвівся з-за столу.
Бляха та Рудий теж повідсували свої стільці.
Але всі троє попрямували до кухні.
– «Ширку» пішли варити, – поінформував мене Сюр.
– Що?
Він посміхався. Йому подобалося пояснювати ті речі, про які я не знала.
– Зараз побачиш...
Я знала, що цей світ існує...

9 годин 45 хвилин

...знала, що цей світ існує.
Теоретично знала. Але щоб ось так... ні сіло ні впало побачити його зблизька...
Мені здавалося, що в цього світу немає обличчя – одна суцільна пляма.
Яку треба зчистити.
Або обходити десятою дорогою. Дивно, що саме сьогодні мені випало зіткнутися з ним і зазирнути за обриси плями.
Я уявила, як здивується Вадим, якщо, скажімо, мене тут згвалтують і вб'ють. Рано чи пізно стане відомо, що «слухняна дівчинка», порядна дружина і чесна працівниця відвідувала кубло (щоправда, не дуже схоже на класичне) і, можливо, була в ньому постійною гостею...
Я зареготала.
– Ти чого? – розгубився Сюр.
Як я могла йому пояснити? В цю мить я майже хотіла, щоб усе так і сталося!
Я уявила розпач і роздратування Вадима, здивування всіх, хто знав мене такою, якою я була. Оце буде сенсація! Єдина сенсація в моєму нудному і правильному житті.
– Готово! – крикнув із кухні Марек.
Сюр підморгнув мені й повів за собою на кухню...

9 годин 47 хвилин

Рудий тримав у руках столову ложку, Бляха набирив з неї каламутну рідину в шприц.
– І що далі? – запитала я в Сюра.
– Нічого. Будемо культурно відпочивати. Ввечері підемо на дискотеку.
– І це все?
– А ти чого хотіла?
Дійсно, чого я хотіла? Якої такої пригоди?
– Хочеш спробувати? – запитав Бляха.
– Ні, – сказала я.
– А навіщо тоді ти сюди приперлась? – запитав Рудий, намотуючи якусь ганчірку вище ліктя.
Раптом мені стало нудно. Так нудно, хоч вий.
– Просто так... – сказала я. – А тепер я йду, бо мені нудно з вами.
Розумію, що це було не дуже чемно.
– Слухай, вкоти цій курці пару кубиків, щоб не була такою гордою, – сказав Рудий. – Завтра сама прибіжить... А я потримаю.
Він почав наближатися до мене.
Сюр реготав у кутку.
Марек дивився своїми чорними очима й мовчав.

Я знизала плечима, розвернулась і повільно пішла до коридору, де висів мій білий плащ. Подумки я згадувала, як відчиняються двері.

За спиною чула кроки Рудого і сміх Сюра. Але все це було так, зовсім не страшно, немов спроквола, немов у м'якому сні.

Я дісталася дверей, повернула ключ – замок піддався досить легко, розчахнула двері й побігла вниз. Лише чула позаду себе чийсь важкі кроки – хтось наздоганяв мене. Потім, ближче до третього поверху, пролунав голос Марека:

– Стій. Ти забула плащ!

Я зупинилася і сіла на сходинку.

– На! – сказав він, сідаючи поруч і накриваючи мої плечі плащем.

– Я думала... ви мене згвалтуєте і вб'єте... – сказала я.

– Ти що, сказалася? – здивувався Марек. – А Рудий хотів тебе лише налякати. На нього самого дмухні – і він розсиплеться...

Він іще щось говорив. Здається, призначав зустріч.

Але мені вже було нецікаво.

– Ти вибач, – сказала я. – Я, мабуть, піду...

І почала натягати плащ, хоча було вже зовсім тепло. Навіть у цьому темному і прохолодному під'їзді.

– Ти дивна, – сказав Марек. – Мені здається, що з тобою щось не так...

Я залізла рукою до кишені плаща і дістала довідку. Розгорнула перед його очима.

– Що це? – запитав він.

– Саркома... – сказала я і пішла вниз.

9 годин 55 хвилин

...пішла вниз...

Ідучи алеєю та лісосмугою, відчувала себе розчарованою, спустошеною, ніби щось мало статися і – пролетіло повз.

Треба йти далі.

На стежці лежала старанно видзьобана шкаралупа.

Варто було б облишити дурні думки про цю кляту «котушку» і повернутися додому.

Тим більше що Вадим, певно, вже поглядає на годинника і весь час телефонує з роботи. Мене завжди це непокоїло. З першого ж дня нашого шлюбу. А до того я не помічала, що він – ревнивий.

Спочатку це мені навіть подобалось, адже всі казали: ревнує – значить любить. Це була аксіома, доки одна тітка, набагато старша за мене, виголосила іншу, з якою мені важко було погодитись. «Ревнує, – сказала вона, – значить зраджує! – І з упевненістю додала, помітивши, що мої очі полізли на лоба: – Перевірено впродовж сторіч!»

Загалом, Вадим людина непогана, тільки нервова, бо така в нього робота – він служить у банку, його робота пов'язана із цифрами, а це для мене «темний ліс». Дуже відповідальна робота.

До того ж у дитинстві він багато разів перебував під наркозом – то йому оперували апендицит, то витягали якийсь дрючок із стегна, на який він наштрикнувся, то ще щось. А це, як казала свекруха, дуже впливає на нервову систему. Взагалі-то він не гірший за інших.

Хіба що...

Хіба що часом я казала собі: «Я більше не можу...», – а потім, на ранок, знову могла. Адже, як я вже казала, була надто боязкою. Хоча це «не можу» ставалося все частіше і частіше. А головне – ніхто навіть не здогадувався, що я дійсно «не можу». Всі вважали, що в нас усе добре. Все, як у всіх.

Ну от, наприклад, сидимо ми в гостях...

За столом купа різних людей і, як на гріх, уся увага прикута до мене. Я не пам'ятаю, чи згадувала, що працюю в перукарні? Тобто не просто в перукарні, а в салоні мережі «Десанж», тому, якому у Франції надає перевагу Катрін Деньов.

Я майстер вищого розряду, вчилась у мадам Петиції, що приїздила до нашого міста відбирати собі учениць. Якраз того дня, коли нас запросили на іменини Вадимового співробітника, мадам Петиція відбула до Парижа, а на стіні, біля мого робочого місця, було урочисто вивішено диплом, вище за який може бути хіба що який-небудь «Оскар» у галузі перукарського мистецтва.

Звісно, всі розпитували мене про мадам Летицію, про зйомки на телебаченні, про конкурс, на якому я перемогла двісті своїх суперниць. Я залюбки розповідала. Вадим лагідно посміхався, гордовито оглядав публіку, мовляв – ось така вона, моя маленька дружина!

Розпитування затяглися. Не зупинив навіть четвертий тост. І посмішка Вадима стала якоюсь звуженою, мов за губами він міцно зціплював зуби.

Потім із цією посмішкою він сів до мене напівобертом, відгородивши мене від лівого краю стола, з якого й лунали зацікавлені голоси. Щойно я побачила цю посмішку перед собою – самі лише стиснуті й розтягнуті губи, які замикали в роті щось страшне, щось неймовірно страшне, схоже на жало, – як моє тіло вмить вкрилося тонким крижаним панциром. Я вже знала, що може бути далі. Але щоразу не знала, що саме: варіантів було безліч. Вадим – великий вигадник...

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.